

KINH ĐẠI BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT-ĐA

QUYỂN 510

Phẩm 15: HIỆN THẾ GIAN (1)

Lại nữa Thiện Hiện, như có người mẹ sinh và nuôi nấng các con, hoặc năm hoặc mười, hai mươi, ba mươi, bốn mươi, năm mươi, hoặc trăm hoặc ngàn. Người mẹ ấy bị bệnh, mỗi người con đều ân cần tìm cách chữa trị. Họ đều nghĩ: “Làm sao để mẹ ta khỏi bệnh, sống lâu, an vui, thân không khổ cực, tâm chẳng buồn lo.”

Bấy giờ, các con tranh nhau tìm phương cách chữa trị, tìm những món quà đem lại niềm an vui và chăm sóc mẹ, chẳng để rắn rít, muỗi nhặng, bò cạp, gió, nóng, đói khát quấy nhiễu thân mẹ. Lại đem những nguồn vui cung kính cúng dường mà nói thế này:

–Mẹ ta rất từ bi, sinh và nuôi nấng, chỉ dạy các nghề nghiệp thế gian. Lẽ nào chúng ta không đền đáp thâm ân đó ư?

Thiện Hiện, Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng như vậy, thường dùng Phật nhãn hay các loại phương tiện quán sát và hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh ra tất cả Phật pháp của chúng ta, có thể chỉ bày thật tướng các pháp thế gian. Tất cả Như Lai hiện đang thuyết pháp trong mười phương thế giới cũng thường dùng Phật nhãn quán sát và hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh ra tất cả công đức của Như Lai, có thể chỉ bày thật tướng các pháp thế gian. Do đó nên chư Phật của chúng ta thường dùng Phật nhãn quán sát và hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa để đền đáp thâm ân đó nên không tạm rời bỏ. Vì sao? Vì Tĩnh lực cho đến Bồ thí ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí Nhất thiết tướng của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này mà được phát sinh. Những quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề cũng do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này mà được phát sinh. Những hạnh của Đại Bồ-tát, quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này mà được phát sinh. Tất cả quả từ Dự lưu đến chư Phật đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này mà được phát sinh. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đã, đang, sẽ chứng được quả vị Giác ngộ cao tột cũng đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này. Do nguyên nhân này nên Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có ân đức lớn đối với các Như Lai. Vì vậy chư Phật thường dùng Phật nhãn và các phương tiện để quán sát và hộ niệm.

Thiện Hiện nên biết, nếu các thiện nam thiện nữ nào lắng nghe, biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, giảng nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa; tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường dùng Phật nhãn quán sát hộ niệm thì thân tâm họ luôn được an lạc, sự tu tập thiện nghiệp không bị trở ngại.

Thiện Hiện nên biết, nếu thiện nam, thiện nữ nào lắng nghe, biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, vì người khác giảng nói Bát-nhã ba-la-mật-đa; tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trong mười phương thế giới đều cùng hộ niệm thì đối với quả vị Giác ngộ cao tột không bị thoái lui.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

–Như lời Thế Tôn dạy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh chư Phật, có thể chỉ bày thật tướng các pháp thế gian. Bạch Thế Tôn, thế nào là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh ra chư Phật, có thể chỉ bày thật tướng các pháp thế gian? Thế nào là chư Phật từ Bát-nhã mà sinh ra? Vì sao Như Lai nói về tướng của thế gian?

Phật bảo Thiện Hiện:

–Bát-nhã ba-la-mật-đa có thể sinh ra mười lực nói rộng cho đến trí Nhất thiết tướng của chư Phật. Công đức vô lượng, vô biên này đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sinh ra và làm tăng trưởng. Do chứng được những pháp như thế nên gọi là Phật. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh ra công đức của chư Phật như thế, nên nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh ra chư Phật, hay chư Phật từ đó mà sinh ra.

Thiện Hiện nên biết, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể chỉ bày thật tướng của các pháp thế gian nghĩa là có thể chỉ bày thật tướng của năm uẩn. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng nói về thật tướng của năm uẩn thế gian.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

–Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đều chỉ bày thật tướng của năm uẩn thế gian?

Phật bảo Thiện Hiện:

–Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đều chẳng nói, chẳng chỉ bày năm uẩn: sắc..., có thành có hoại, có sinh có diệt, có nhiễm có tịnh, có tăng có giảm, có vào có ra, có quá khứ, có vị lai, có hiện tại, có thiện có bất thiện, có vô ký, có thuộc về cõi Dục, có thuộc về cõi Sắc, có thuộc về cõi Vô sắc. Vì sao? Vì chẳng phải pháp Không, Vô tướng, Vô nguyện có thành, có hoại, có sinh, có diệt, chẳng phải pháp không tạo tác, không sinh, không diệt, không tánh có thành, có hoại, có sinh, có diệt... Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này đều giảng giải và chỉ bày thật tướng của năm uẩn mà tướng của năm uẩn đó chính là thế gian. Vì vậy thế gian cũng không có tướng thành, hoại, sinh, diệt.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã ba-la-mật-đa mà có thể chứng biết vô số, vô lượng, vô biên tâm hành khác nhau của hữu tình. Nhưng trong nghĩa của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này hoàn toàn không có hữu tình và không có hữu tình để thi thiết và nắm bắt. Hoàn toàn không có sắc, cũng không thi thiết và nắm bắt các sắc. Hoàn toàn không có thọ, tướng, hành, thức, cũng không thi thiết và nắm bắt thọ, tướng, hành, thức. Nói rộng cho đến hoàn toàn không có trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng, cũng không thi thiết và nắm bắt trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này đều thuyết giảng và chỉ bày tướng của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chẳng chỉ bày ra sắc, nói rộng cho đến trí Nhất thiết tướng. Vì sao? Vì trong ý nghĩa sâu xa của Đại Bát-nhã ba-la-mật-đa này, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không thật có và hoàn toàn chẳng thể nắm bắt được, huống gì có các sắc nói rộng cho đến trí Nhất thiết tướng đáng được chỉ bày.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả hữu tình thi thiết lời nói hoặc có sắc, hoặc vô sắc, hoặc có tướng, hoặc không tướng, hoặc phi hữu tướng, phi vô tướng, hoặc thế giới này, hoặc tất cả thế giới khác trong mười phương. Các hữu tình này hoặc tâm tập trung lại, hoặc tâm phân tán. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nhờ nương vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên hiểu biết đúng như thật.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-

mật-đa sâu xa, như thật biết tâm các hữu tình kia tập trung hay phân tán?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do pháp tánh nên biết đúng như thật tâm các loài hữu tình kia tập trung hay phân tán.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do pháp tánh nên biết đúng như thật tâm các hữu tình kia tập trung hay phân tán?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết rõ trong pháp tánh, pháp tánh còn không thật có, hoàn toàn chẳng thể nắm bắt được, huống gì có tâm tập trung hay phân tán của hữu tình có thể nắm bắt được ư? Như vậy, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do pháp tánh nên biết đúng như thật tâm các loài hữu tình ấy tập trung hay phân tán.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do chấm dứt, do xa lìa sự ô nhiễm, do đoạn diệt, do tịch tĩnh, do xa lìa, nên biết rõ tâm các loài hữu tình kia tập trung hay phân tán.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do chấm dứt, do xa lìa sự ô nhiễm, do đoạn diệt, do tịch tĩnh, do xa lìa, nên biết đúng như thật tâm các loài hữu tình kia tập trung hay phân tán?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên biết rõ trong sự chấm dứt, sự xa lìa nhiễm ô, sự đoạn diệt, tịch tĩnh, xa lìa, tánh chấm dứt... còn không thật có, hoàn toàn chẳng thể nắm bắt được, huống chi lại có tâm hữu tình tập trung hay phân tán để sở đắc ấy. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do chấm dứt, do xa lìa ô nhiễm, do đoạn diệt, tịch tĩnh, xa lìa, nên biết đúng như thật tâm các loài hữu tình kia tập trung hay phân tán.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên biết rõ các loài hữu tình kia có tâm tham hay lìa tham, có tâm sân hay lìa sân, có tâm si hay lìa si.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật rằng các loài hữu tình kia có tâm tham hay lìa tham, có tâm sân hay lìa sân, có tâm si hay lìa si?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên biết đúng như thật các loài hữu tình kia có tâm tham, sân, si nhưng thật tánh chẳng có tâm tham, sân, si cũng chẳng có tâm lìa tham, sân, si. Vì sao? Vì trong tánh như thật ấy, tâm và tâm sở pháp còn không thật có và hoàn toàn chẳng thể nắm bắt được, huống chi có tâm tham, sân, si và tâm lìa tham, sân, si để có thể nắm bắt được ư? Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật các loài hữu tình kia lìa tâm tham, sân, si, nhưng thật tánh chẳng có tâm lìa tham, sân, si, chẳng có tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì trong tánh như thật, tâm và tâm sở pháp còn không thật có và hoàn toàn chẳng thể nắm bắt được, huống chi có tâm lìa tham, sân, si và tâm tham, sân, si để sở đắc ư? Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật các loài hữu tình kia có tâm tham hay lìa tham, có tâm sân hay lìa sân, có tâm si hay lìa si.

Lại nữa. Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật các loài hữu tình kia có tâm tham, sân, si, hoặc

chẳng có tâm tham, sân, si, hoặc chẳng có tâm lìa tham, sân, si. Vì sao? Vì hai tâm này chẳng hòa hợp. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật các loài hữu tình kia lìa tâm tham, sân, si, hoặc chẳng lìa tâm tham, sân, si, hoặc chẳng có tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì hai tâm này không hòa hợp. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết đúng như thật các loài hữu tình kia có tâm tham hay tâm lìa tham, có tâm sân hay tâm lìa sân, có tâm si hay tâm lìa si.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm rộng rãi của các loài hữu tình kia.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm rộng rãi của các loài hữu tình kia?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm rộng rãi của các loài hữu tình kia, chẳng rộng chẳng hẹp, chẳng tăng chẳng giảm, chẳng đến chẳng đi. Vì sao? Vì tự tánh của tâm rốt ráo xa lìa, hoàn toàn không thật có và chẳng thể nắm bắt được thì cái gì rộng, hẹp, tăng, giảm, đến, đi? Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm rộng rãi của các loài hữu tình kia.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm lớn lao của các loài hữu tình kia.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm, lớn lao của các loài hữu tình kia?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm quảng đại của các loài hữu tình kia chẳng lớn, chẳng nhỏ, chẳng đến chẳng đi, chẳng sinh chẳng diệt, chẳng trụ chẳng biến, chẳng nhiễm chẳng tịnh. Vì sao? Vì tự tánh của tâm rốt ráo xa lìa, hoàn toàn không thật có và chẳng thể nắm bắt được, vậy thì cái gì lớn, nhỏ, đến, đi, sinh, diệt, trụ, biến đổi, nhiễm, tịnh? Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm lớn lao của các loài hữu tình kia.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm vô lượng của các loài hữu tình kia.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm vô lượng của các loài hữu tình kia?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm vô lượng của các loài hữu tình kia chẳng phải có lượng chẳng phải không lượng, chẳng trụ chẳng không trụ, chẳng đi chẳng không đi. Vì sao? Vì tự tánh của tâm rốt ráo xa lìa nên không còn lậu hoặc và không nương tựa, như thế thì làm sao có thể nói là có lượng hay vô lượng, có trụ hay không trụ, có đi hay không đi? Do đó Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm vô lượng của các loài hữu tình kia.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm không kiến chấp, không đối đãi của các loài hữu tình kia.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm không kiến chấp, không đối đãi của các loài hữu tình kia?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm không kiến chấp, không đối đãi của các loài hữu tình kia đều không có tướng của tâm. Vì sao? Vì tự tướng của tất cả tâm đều là không. Như vậy Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm không kiến chấp, không đối đãi của các loài hữu tình kia.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết đúng như thật tâm không hình sắc, không thể thấy của các loài hữu tình kia.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết đúng như thật tâm không hình sắc, không thể thấy của các loài hữu tình kia?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm không hình sắc, không thể thấy của các loài hữu tình kia. Năm loại mắt của chư Phật đều không thể thấy. Vì sao? Vì tự tánh của tất cả tâm đều là không. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết đúng như thật tâm không hình sắc, không thể thấy của các loài hữu tình kia.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm và tâm sở pháp của các loài hữu tình kia hoặc xuất hiện, hoặc mất đi; hoặc thu nhiếp, hoặc triển khai.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm và tâm sở của các loài hữu tình kia hoặc xuất hiện, hoặc mất đi; hoặc thu nhiếp, hoặc triển khai?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật tâm và tâm sở của các loài hữu tình kia xuất hiện, mất đi, thu nhiếp, triển khai đều dựa vào sắc, thọ, tưởng, hành, thức mà sinh. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết đúng như thật tâm và tâm sở của các hữu tình kia hoặc xuất hiện, hoặc mất đi; hoặc thu nhiếp, hoặc triển khai; nghĩa là các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết rõ tâm và tâm sở của các loài hữu tình kia hoặc xuất hiện, mất đi, thu nhiếp, triển khai, đều do sắc đến thức chấp ngã và thế gian, hoặc thường, hoặc vô thường, hoặc cũng thường cũng vô thường, hoặc chẳng thường chẳng vô thường. Đây là chắc thật, ngoài ra đều là ngu dối. Do sắc đến thức chấp ngã và thế gian hoặc hữu biên hoặc vô biên, hoặc cũng hữu biên cũng vô biên, hoặc chẳng hữu biên chẳng vô biên. Đây là chắc thật, ngoài ra là ngu dối. Do sắc đến thức chấp Như Lai nhập diệt rồi hoặc có hoặc chẳng có, hoặc cũng có cũng chẳng có, hoặc chẳng có chẳng có. Đây là chắc thật, ngoài ra đều ngu dối. Do sắc đến thức chấp mạng giả hoặc là chính thân mình hoặc là thân người khác. Đây là chắc thật, ngoài ra đều ngu dối. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết đúng như thật tâm và tâm sở của các loài hữu tình, hoặc xuất hiện hoặc mất đi, hoặc thu nhiếp, hoặc triển khai.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật sắc, thọ, tưởng, hành, thức.

Bạch Thế Tôn, thế nào là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật sắc, thọ, tưởng, hành, thức?

Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật sắc, thọ, tưởng, hành, thức đều giống chân như không biến

đổi, không phân biệt, không tướng trạng, không cảnh giác, không hý luận, không sở đắc. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa biết đúng như thật sắc, thọ, tưởng, hành, thức. Đồng thời cũng biết tâm và tâm sở của các loài hữu tình kia xuất hiện, mất đi, thu nhiếp, triển khai đều giống chân như không biến đổi, không phân biệt, không tướng trạng, không cảnh giác, không hý luận, không sở đắc. Thiện Hiện nên biết, chân như của tâm và tâm sở pháp của các loài hữu tình xuất hiện, mất, thu nhiếp, triển khai, tức là chân như của năm uẩn. Chân như của năm uẩn tức là chân như mười hai xứ. Chân như của mười hai xứ tức là chân như của mười tám giới. Chân như của mười tám giới tức là chân như của tất cả pháp. Chân như của tất cả pháp tức là chân như của sáu pháp Ba-la-mật-đa. Chân như của sáu pháp Ba-la-mật-đa tức là chân như của ba mươi bảy pháp phần Bồ-đề. Chân như của ba mươi bảy phần Bồ-đề là chân như của mười sáu không. Chân như của mười sáu không là chân như của tám Giải thoát. Chân như của tám Giải thoát là chân như của chín Định thứ đệ. Chân như của chín Định thứ đệ là chân như của ba pháp môn giải thoát. Chân như của ba pháp môn giải thoát là chân như mười lực của Như Lai. Chân như mười lực của Như Lai tức là chân như của bốn điều không sợ. Chân như của bốn điều không sợ là chân như của bốn sự hiểu biết thông suốt. Chân như của bốn sự hiểu biết thông suốt là chân như của đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả. Chân như của đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả là chân như mười tám pháp Phật bất cộng. Chân như mười tám pháp Phật bất cộng là chân như của trí Nhất thiết. Chân như của trí Nhất thiết là chân như trí Đạo tướng. Chân như của trí Đạo tướng là chân như của trí Nhất thiết tướng. Chân như của trí Nhất thiết tướng là chân như của pháp thiện, bất thiện, vô ký. Chân như của pháp thiện, bất thiện, vô ký là chân như của pháp thế gian và xuất thế gian. Chân như của pháp thế gian và xuất thế gian là chân như của pháp hữu lậu và vô lậu. Chân như của pháp hữu lậu và vô lậu là chân như của pháp hữu tội, vô tội. Chân như của pháp hữu tội, vô tội là chân như của pháp tạp nhiễm, thanh tịnh. Chân như của pháp tạp nhiễm, thanh tịnh là chân như của pháp hữu vi và vô vi. Chân như của pháp hữu vi, vô vi là chân như của ba đời. Chân như của ba đời là chân như của ba cõi. Chân như của ba cõi là chân như của quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán. Chân như của quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán là chân như của tất cả hạnh Đại Bồ-tát. Chân như của tất cả hạnh Đại Bồ-tát là chân như của quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật. Chân như của quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật là chân như của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Chân như của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác là chân như của tất cả hữu tình.

Thiện Hiện nên biết, chân như của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, hoặc chân như của tất cả hữu tình, hoặc chân như tất cả pháp đều chẳng lìa nhau. Vì chẳng lìa nhau nên vô tận, không hai, không thể phân biệt. Thiện Hiện nên biết, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chứng được chân như rốt ráo của tất cả pháp rồi mới đắc quả vị Giác ngộ cao tột. Do đó nên nói: Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sinh ra chư Phật, là mẹ chư Phật và có thể chỉ rõ thật tướng thế gian cho chư Phật.

Thiện Hiện nên biết, như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể giác ngộ đúng như thật chân như của các pháp, tánh chẳng hư dối, tánh chẳng biến đổi. Do giác ngộ đúng như thật tướng của chân như, nên gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

–Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đã chứng chân như thật tướng các pháp rất là sâu xa khó thấy khó giác. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều dùng thật tướng chân thật như của các pháp để chỉ bày cặn kẽ về quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật. Chân như này sâu xa vì diệu ai mới có thể tin hiểu? Chỉ có Đại Bồ-tát ở ngôi vị không thoái chuyển và bậc A-la-hán đầy đủ chánh kiến, hết lậu hoặc, nghe Đức Phật thuyết về chân như thâm diệu này mới có thể tin hiểu được. Vì họ, Như Lai dựa vào tướng chân như mà chính ngài đã chứng được để chỉ bày cặn kẽ.

Phật bảo Thiện Hiện:

–Đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói! Vì sao? Vì chân như vô tận nên rất sâu xa. Chỉ có Như Lai mới hiện chân như vô tận của Chánh Đẳng Giác.

–Bạch Thế Tôn, do đâu Phật chứng được chân như vô tận?

–Thiện Hiện, do chân như, Phật có thể chứng được chân như vô tận này.

–Bạch Thế Tôn, Như Lai chứng được chân như vô tận nào?

–Thiện Hiện, Như Lai chứng được chân như vô tận của tất cả pháp.

–Bạch Thế Tôn, chân như các pháp do đâu vô tận?

–Thiện Hiện, do tất cả pháp đều vô tận nên tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chứng được chân như vô tận của tất cả pháp, đạt được quả vị Giác ngộ cao tột, vì các hữu tình chỉ bày cặn kẽ tướng chân như của tất cả pháp. Do đó nên gọi là người thuyết đúng như sự thật.

Bấy giờ, các Thiên tử Dục giới, Sắc giới trong thế giới ba lần ngàn đều đem các thứ hương hoa vi diệu của cõi trời từ xa rải đến cúng dường Thế Tôn, đi đến gặp Phật đánh lễ sát chân Ngài, rồi lui đứng qua một phía, đồng bạch Phật:

–Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa Như Lai đã thuyết lấy gì làm tướng?

Phật bảo các Thiên tử:

–Thiên tử nên biết, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy không, vô tướng, vô nguyện làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy hư không không tạo tác, không sinh, không diệt, không nhiễm, không tịnh, không tánh, không tướng, chẳng đoạn, chẳng thường, chẳng một, chẳng khác, không đến, không đi làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có vô lượng tướng như vậy. Thiên tử nên biết, các tướng này tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều dựa vào thế tục mà nói, chứ không dựa vào thắng nghĩa. Thiên tử nên biết, đối với những tướng này của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tất cả Trời, Người, A-tố-lạc trong thế gian đều không thể phá hoại. Vì sao? Vì tất cả Trời, Người, A-tố-lạc trong thế gian cũng có tướng như vậy. Thiên tử nên biết, các tướng không thể phá hoại các tướng. Các tướng không thể biết rõ các tướng. Các tướng không thể phá hoại vô tướng. Các tướng không thể hiểu rõ vô tướng. Vô tướng không thể phá hoại các tướng. Vô tướng không thể hiểu rõ các tướng. Vô tướng không thể phá hoại vô tướng. Vô tướng không thể hiểu rõ vô tướng. Vì sao? Vì tướng, hoặc vô tướng hoặc tướng vô tướng đều không thật có. Phá và bị phá, biết và bị biết, người phá người biết đều chẳng thể nắm bắt được. Thiên tử nên biết, các tướng như vậy chẳng phải do sắc tạo ra, chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức tạo ra, nói rộng cho đến chẳng phải trí Nhất thiết tạo ra, chẳng phải trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng tạo ra. Thiên tử nên biết, các tướng như vậy chẳng phải là trời tạo ra, chẳng phải là không phải trời tạo ra, chẳng phải là người tạo ra, chẳng phải không phải là người tạo ra, chẳng phải là hữu lậu, chẳng phải là vô lậu, chẳng phải là thế gian, chẳng phải là xuất thế gian, chẳng phải là hữu vi, chẳng phải là vô vi, không bị ràng buộc, không thể tuyên thuyết. Thiên tử nên biết, Bát-nhã ba-la-mật-đa

sâu xa này xa lìa các tướng, không nên hỏi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy gì làm tướng.

Này các Thiên tử, ý các ông thế nào? Giả sử có người hỏi: “Tướng hư không thế nào? Nếu hỏi như vậy là chánh đáng không?”

Các Thiên tử thưa:

–Bạch Thế Tôn, không! Vì sao? Vì hư không không có thể, không tướng trạng, không tạo tác, không nên hỏi như vậy.

Phật bảo Thiên tử:

–Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng lại như vậy, không nên hỏi như vậy. Tuy nhiên, các pháp tướng có Phật hay không Phật, pháp giới vốn như vậy. Đối với các tướng này, Đức Phật đã giác ngộ biết đúng như thật nên gọi Ngài là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Khi ấy, các Thiên tử bạch Phật:

–Sự giác ngộ các tướng này của Như Lai rất là sâu xa khó thấy khó hiểu. Vì Như Lai đang giác ngộ các tướng này nên đối với tất cả pháp đều chuyển thành trí vô ngại. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trụ vào các tướng này mà khai thị phân biệt Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì các hữu tình tập hợp các pháp tướng, dùng phương tiện khai thị làm cho họ đạt được trí vô ngại đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn, thật hy hữu! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là pháp mà các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường tu hành. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường tu hành pháp này nên chứng được quả vị Giác ngộ cao tột, vì các hữu tình khai thị, phân biệt tất cả pháp tướng, được gọi là khai thị phân biệt tướng của sắc, khai thị phân biệt tướng của thọ, tưởng, hành, thức. Nói rộng cho đến phân biệt khai thị tướng trí Nhất thiết, khai thị phân biệt tướng trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng.

Phật bảo các Thiên tử:

–Đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời các ông đã nói! Thiên tử nên biết, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật tướng tất cả pháp là vô tướng, đã gọi biến ngại là tướng của sắc, lãnh nạp là tướng của thọ, giữ lấy hình ảnh là tướng của tưởng, tạo tác là tướng của hành, phân biệt rõ là tướng của thức, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng. Tập hợp khổ não là tướng của uẩn, cửa sinh trưởng là tướng của xứ, nhiều độc hại là tướng của giới, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Hay ban cho là tướng của Bố thí, không nhiệt não là tướng của Tịnh giới, không tức giận là tướng của An nhẫn, không gì có thể hàng phục là tướng của Tinh tấn, không tán loạn là tướng của Tĩnh lự, không chấp trước là tướng của Bát-nhã, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Không sở hữu là tướng của pháp không bên trong..., chẳng điên đảo là tướng của chân như..., chẳng hư dối là tướng của bốn Thánh đế, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Không phiền não tán loạn là tướng của bốn Tĩnh lự, không giới hạn ngăn ngại là tướng của bốn Vô lượng, không hỗn tạp ồn ào là tướng của bốn Định vô sắc, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Không trói buộc là tướng của tám Giải thoát, chẳng tán loạn là tướng của chín Định thứ đệ, hay xa lìa là tướng của ba mươi bảy pháp phần Bồ-đề, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Hay xa lìa là tướng của pháp môn giải thoát Không, không chấp giữ là tướng của

pháp môn giải thoát Vô tướng, nhằm chán các khổ là tướng của pháp môn giải thoát Vô nguyện, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Bao gồm quả vị thanh tịnh là tướng của ba thừa, mười địa, hưởng đến quả Đại giác ngộ là tướng của mười địa Bồ-tát, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Hay quán chiếu là tướng của năm loại mắt, không trì trệ, ngăn ngại là tướng của sáu phép thần thông, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Khó khuất phục là tướng mười lực của Như Lai, không khiếp sợ là tướng của bốn điều không sợ, không đoạn tuyệt là tướng của bốn sự hiểu biết thông suốt, đem lại lợi lạc là tướng của đại Từ, cứu khổ là tướng của đại Bi, vui mừng với các việc thiện là tướng của đại Hỷ, bỏ việc ồn ào hỗn tạp là tướng của đại Xả, không gì có thể cướp đoạt là tướng mười pháp Phật bất cộng, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng. Hay trang sức là tướng của tướng hảo, hay nhớ nghĩ là tướng của pháp không quên mất, không sờ chấp là tướng của tánh luôn luôn xả, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng. Giữ gìn khắp là tướng của tất cả pháp môn Đà-la-ni, hộ trì các thọ là tướng của tất cả pháp môn Tam-ma-địa, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng. Thọ giáo hoàn toàn là tướng của quả Thanh văn thừa, tự khai ngộ là tướng của Độc giác Bồ-đề, hưởng đến đại quả là tướng của hạnh Đại Bồ-tát, đủ đại dụng là tướng quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng. Hiện Chánh đẳng giác là tướng của trí Nhất thiết, thông đạt hoàn toàn là tướng của trí Đạo tướng, hiện tất cả sự giác tri khác nhau là tướng của trí Nhất thiết tướng, Như Lai giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng.

Thiên tử nên biết, đối với tất cả pháp tướng này, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều có thể giác ngộ biết đúng như thật chúng là vô tướng. Do đó, Ta nói chư Phật chứng được trí không ngăn ngại, không ai có thể sánh bằng.

Bấy giờ Phật bảo Cụ thọ Thiện Hiện:

–Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là mẹ chư Phật, thường chỉ rõ thật tướng các pháp thế gian. Thế nên, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác dựa vào pháp mà an trụ, cúng dường, cung kính, tôn trọng ngợi khen lãnh thọ và hộ trì giáo pháp mà Ngài đã chứng. Pháp ấy chính là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều phải dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này, mà còn phải cúng dường, cung kính tôn trọng ngợi khen, lãnh thọ và hộ trì. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường sinh ra chư Phật, thường làm chỗ nương tựa cho chư Phật, thường chỉ rõ thật tướng các pháp thế gian.

Thiện Hiện nên biết, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác là Bạc biết ân và thường báo ân. Nếu có người hỏi rằng: “Ai là người biết ân và hay báo ân? Nên thẳng thắn đáp rằng: Phật là bạc biết ân và báo ân.” Vì sao? Vì trong thế gian, tất cả những người biết ân và báo ân không ai hơn Phật.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

–Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết ân và báo ân như thế nào?

Phật bảo:

–Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đi xe “như thị”, đi trên con đường “như thị” để đến quả vị Giác ngộ cao tột. Đạt được quả Bồ-đề rồi, trong tất cả các thời đều phải cúng dường, cung kính, tôn trọng ngợi khen, lãnh thọ, hộ trì xe này, đường này, không hề tạm rời xe này, đường này. Nên biết xe ấy đường ấy chính là Bát-

nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Đó gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết ân và báo ân.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với các pháp có tướng hoặc vô tướng đều giác tri một cách hoàn toàn không thật có tác dụng, vì chủ thể tạo tác không thật có. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều hoàn toàn dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đối với các pháp có tướng và vô tướng đều giác ngộ hoàn toàn không thấy có gì thành tựu. Vì các hình chất đều chẳng thể nắm bắt được. Thiện Hiện nên biết, vì các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này thường hiện đẳng giác đối với pháp không tướng, có tướng, đều không tác dụng và không thành tựu, trong các thời thường cúng dường, cung kính tôn trọng ngợi khen, lãnh thọ và hộ trì chưa từng gián đoạn. Thế nên gọi là biết ân, báo ân một cách chân thật.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều hoàn toàn dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với các pháp không tạo tác, không thành tựu và chuyển thành Trí vô sinh. Lại thường biết được đây không có nhân duyên nào chuyển, vì thế nên biết Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường sinh ra Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, cũng thường chỉ bày thật tướng các pháp thế gian.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

–Đức Như Lai thường dạy, tất cả pháp tánh không sinh không khởi, không thấy, không biết, làm sao có thể nói: “Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường sinh ra chư Phật và là mẹ chư Phật, cũng hay chỉ bày thật tướng các pháp thế gian?”

Phật bảo Thiện Hiện:

–Đúng vậy, đúng vậy, như điều ông nói! Tất cả pháp tánh không sinh không khởi, không thấy, không biết. Vì nương vào thế tục mà nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hay sinh ra chư Phật và là mẹ chư Phật, cũng thường chỉ rõ thật tướng thế gian.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật rằng:

–Vì sao các pháp không sinh, không khởi, không thấy, không biết?

Phật bảo Thiện Hiện:

–Vì tất cả pháp hoàn toàn không thật có, không tự tại, giả tạm chẳng bền nên tất cả pháp không sinh, không khởi, không thấy, không biết.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả pháp tánh không có chỗ y chỉ, không chỗ trói buộc. Do đó nên không sinh, không khởi, không thấy, không biết. Thiện Hiện nên biết, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tuy sinh ra chư Phật và chỉ rõ tướng thế gian nhưng không có sinh cũng không có chỉ bày. Thiện Hiện nên biết, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không thấy sắc nên gọi là chỉ rõ tướng của sắc. Không thấy thọ, tưởng, hành, thức nên gọi là chỉ bày tướng của thọ, tưởng, hành, thức. Nói rộng cho đến không thấy trí Nhất thiết nên gọi là chỉ bày tướng của trí Nhất thiết. Không thấy trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng nên gọi là chỉ bày tướng của trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng. Thiện Hiện nên biết, do nghĩa này nên Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ bày thật tướng các pháp thế gian, hay sinh chư Phật nên gọi là mẹ chư Phật.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

–Vì sao Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này chẳng thấy sắc mà gọi là chỉ bày tướng của sắc, chẳng thấy thọ, tưởng, hành, thức mà gọi là chỉ bày tướng của thọ, tưởng, hành, thức. Nói rộng cho đến chẳng thấy trí Nhất thiết mà gọi là chỉ bày tướng của trí Nhất thiết; chẳng thấy trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng mà gọi là chỉ bày tướng của trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng?

Phật bảo Thiện Hiện:

–Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chẳng duyên sắc mà sinh ra nhận thức. Đó là chẳng thấy sắc mà gọi là chỉ rõ tướng của sắc. Nói rộng cho đến vì chẳng duyên với trí Nhất thiết tướng mà sinh ra nhận thức, đó là chẳng thấy trí Nhất thiết tướng mà gọi là chỉ rõ tướng của trí Nhất thiết tướng. Thiện Hiện nên biết, do nghĩa này mà nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ rõ thật tướng các pháp thế gian, thường sinh ra chư Phật nên gọi là mẹ chư Phật.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường vì chư Phật mà hiện rõ cái không của thế gian nên gọi là mẹ Phật, thường chỉ rõ thật tướng thế gian cho chư Phật.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bát-nhã ba-la-mật-đa có thể vì chư Phật mà hiện rõ thế gian là không như thế nào?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường vì chư Phật hiện rõ năm uẩn của thế gian là không; hiện rõ mười hai xứ của thế gian là không; hiện rõ mười tám giới của thế gian là không; hiện rõ sáu xúc của thế gian là không; hiện rõ sáu thọ của thế gian là không; hiện rõ sáu cõi của thế gian là không; hiện rõ bốn duyên của thế gian là không; hiện rõ mười hai phần duyên khởi của thế gian là không; hiện rõ kiến chấp về ngã là cội gốc cho sáu mươi hai kiến chấp của thế gian là không; hiện rõ mười nẻo nghiệp thiện của thế gian là không; hiện rõ bốn Tĩnh lự, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc của thế gian là không; hiện rõ sáu pháp Ba-la-mật-đa của thế gian là không; hiện rõ pháp không bên trong cho đến pháp không không tánh tự tánh của thế gian là không; hiện rõ khổ, tập, diệt, đạo của thế gian là không; hiện rõ ba mươi bảy pháp phần Bồ-đề của thế gian là không; hiện rõ tám Giải thoát, tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ của thế gian là không; hiện rõ pháp môn giải thoát Không, Vô tướng, Vô nguyện của thế gian là không, hiện rõ ba thừa, mười địa của thế gian là không; hiện rõ mười địa của Bồ-tát thế gian là không; hiện rõ tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa của thế gian là không; hiện rõ năm loại mắt, sáu phép thần thông của thế gian là không; hiện rõ mười lực của Như Lai, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, mười tám pháp Phật bất cộng theo thế gian là không; hiện rõ đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả của thế gian là không; hiện rõ ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp thế gian là không; hiện rõ pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả của thế gian không; hiện rõ quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề của thế gian là không; hiện rõ tất cả hạnh của Đại Bồ-tát thế gian là không; hiện rõ quả vị Giác ngộ cao tột của Phật thế gian là không; hiện rõ trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng của thế gian là không.

Này Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường vì chư Phật hiện rõ thế gian là không, nên gọi là mẹ chư Phật, thường chỉ rõ thật tướng của thế gian cho chư Phật.

Lại nữa Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa thường vì thế gian hiện rõ sắc của thế gian là không, cho đến hiện rõ trí Nhất thiết tướng của thế gian là không, nên Đức Phật đã khiến cho thế gian cảm nhận được thế gian là không, quán tưởng thế gian là không, nghĩ về thế gian là không, nhận biết thế gian là không.

Này Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường vì chư Phật hiện rõ

thế gian là không nên gọi là mẹ Phật, thường chỉ bày thật tướng cho chư Phật.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng không của thế gian. Thế nào gọi là chỉ rõ tướng không của thế gian cho chư Phật? Nghĩa là làm cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hiểu được sắc của thế gian là không, cho đến hiểu được trí Nhất thiết tướng của thế gian là không.

Này Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng không của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường giúp chư Phật chỉ rõ tướng chẳng thể nghĩ bàn của thế gian. Thế nào gọi là thường chỉ cho chư Phật rõ tướng chẳng thể nghĩ bàn? Nghĩa là vì Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác mà chỉ bày tướng chẳng thể nghĩ bàn của sắc thế gian, cho đến tướng chẳng thể nghĩ bàn của trí Nhất thiết tướng thế gian. Như vậy Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng chẳng thể nghĩ bàn của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng xa lìa của thế gian. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật rõ tướng xa lìa của thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác rõ tướng xa lìa của sắc thế gian cho đến tướng xa lìa của trí Nhất thiết tướng thế gian. Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng xa lìa của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng vắng lặng thế gian. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật rõ tướng vắng lặng thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác rõ tướng vắng lặng của sắc thế gian, cho đến tướng vắng lặng của trí Nhất thiết tướng thế gian. Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng vắng lặng của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng rất ráo không. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật rõ tướng rất ráo không của thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác tướng rất ráo không của các sắc thế gian, cho đến tướng rất ráo không của trí Nhất thiết tướng thế gian. Này Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng rất ráo không của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng không tánh không của thế gian. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật tướng không tánh không của thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác rõ tướng không tánh không của sắc thế gian, cho đến tướng không tánh không của trí Nhất thiết tướng thế gian. Này Thiện Hiện, đó là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng không tánh không của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật rõ tướng tự tánh không của thế gian. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật rõ tướng tự tánh không của thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác tướng tự tánh không của sắc thế gian, cho đến tướng tự tánh không của trí Nhất thiết thế gian. Thiện Hiện, như vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng tự tánh không của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng không tánh tự tánh không của thế gian. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật tướng không tánh tự tánh không của thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác tướng không tánh tự tánh không của sắc thế gian, cho đến tướng không tánh tự tánh không của

trí Nhất thiết thế gian. Nay Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng không tánh tự tánh không của thế gian.

Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng thuần không của thế gian. Thế nào là thường chỉ cho chư Phật tướng thuần không của thế gian? Nghĩa là chỉ cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác tướng thuần không của sắc thế gian, cho đến tướng thuần không của trí Nhất thiết tướng thế gian. Như vậy Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng thuần không của thế gian.

Thiện Hiện nên biết, do nghĩa này mà Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật thật tướng thế gian. Lại nữa Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thường chỉ cho chư Phật tướng của thế gian, nghĩa là làm cho không khởi lên ý tưởng thế gian này hoặc thế gian kia. Vì sao? Vì thật sự không có pháp nào để có thể khởi lên ý tưởng thế gian này, thế gian kia.

